

Elwira Wilczyńska

DIABLI Z CZUBAMI

Niemcy oczami polskich chłopów
w XIX i na początku XX wieku

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2019

Przedmowa (<i>Włodzimierz Borodziej</i>)	7
Wstęp	12
Rozdział I	
Swoistość wyobrażeń o Niemcach	
na tle chłopskiego stereotypu obcego	24
Obcy jako istota diabelska	31
Niemiec jako diabeł	35
Odmiennność religijna Niemców a diaboliczność ich ludowego	
wizerunku	38
Niemiec jako żołnierz	52
Niemiec jako bogacz	58
Rozdział II	
Niemcy na wsi polskiej XIX i początku XX wieku w świetle źródeł	
folklorystycznych	74
Diabeł jako Niemiec	74
Niemiec jako zwolennik nauki Marcina Lutra	85
Niemcy jako sąsiedzi	96
Niemiec jako pan i czarownik	107
Niemiec jako pracodawca w folklorze emigrantów	112

Rozdział III

Niemcy na wsi polskiej XIX i początku XX wieku w świetle źródeł etnograficznych	118
Płaszczyzny kontaktu polskich chłopów z Niemcami	118
Odmienność językowa Niemców	131
Strój jako wyznacznik obcości i źródło inspiracji	138
Obcość religijna Niemców	145
Małżeństwa mieszane	153
Niemiecka gospodarność	157

Rozdział IV

Niemcy na wsi polskiej XIX i początku XX wieku w świetle egodokumentów – chłopskich pamiętników	168
Specyfika pamiętników chłopskich jako źródła historycznego	168
Niemcy w pamiętnikach chłopskich	182
Wizerunek Niemca a doświadczenie emigracji	183
Nauka języka niemieckiego oraz wpływ jego znajomości na ocenę Niemców	211
Niemcy we wspomnieniach z okresu I wojny światowej	220
Odmienność religijna	233
Zakończenie	246
Bibliografia	250
Wykaz źródeł	250
Literatura przedmiotu	257
Nota bibliograficzna	279
Indeks nazwisk	280